

К. ф.-м. н. Іванов Р. В., Бикова В. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВИБІР ОПТИМАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ПОДАТКОВОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ

По мірі розвитку податкової культури в термінології все частіше використовується : «оподаткове планування», «уникнення податків», «податкова оптимізація». При цьому на думку авторів роботи [1] слід вирізняти поняття «оптимізація» та «мінімізація» податків.

Так, мінімізація податків передбачає всі можливі способи зниження податкових платежів, від законної діяльності шляхом оптимізації до ухилення від сплати податків [2], а під оптимізацією оподаткування слід розуміти організаційні міри в рамках діючого законодавства, пов'язанні з вибором місця, часу та видів діяльності, створенням та супроводженням найбільш ефективних схем, договірних взаємовідносин з метою збільшення грошових потоків за рахунок мінімізації оподаткових платежів.

Оптимізація оподаткування передбачає мінімізацію податкових виплат (в довгостроковому та короткостроковому періоді в будь-якій сфері діяльності) та недопущення штрафних санкцій з боку фіскальних служб, що забезпечується правильного нарахування і своєчасною сплатою податків з огляду податкового планування [3].

Найпоширеніші стратегії оптимізації оподаткування, які необхідні наведенні у табл. 1. При цьому остаточний вибір залежить не лише від особливостей конкретного підприємства, але й від ендогенних умов, інформація про можливість виникнення яких часто відсутня або обмежена.

У цьому випадку задача може бути формалізована згідно з теорією прийняття рішення в умовах ризику або невизначеності, яка передбачає побудову так званої «матриці рішень» («матриці ефективності»), яка дозволяє оцінити результати застосування кожної із стратегій для кожного з варіантів стану зовнішнього середовища.

Таблиця 1. Стратегії оптимізації оподаткування

Назва	Особливості	Переваги
Реструктуризація бізнесу	<ul style="list-style-type: none"> • Перерозподіл обсягів надходження грошових коштів та використання «низькоподаткових» платників єдиного податку. • Використання процедури реорганізації юридичної особи для «обходу» факту поставки товарів з метою оподаткування податком на прибуток і ПДВ [5]. • Побудова схем взаємодії кількох фізичних та юридичних осіб-підприємців 	При реорганізації підприємства податкові зобов'язання з ПДВ не нараховуються, податковий кредит не корегується [5]

Продовження табл. 1

Назва	Особливості	Переваги
Використання низькоподаткових суб'єктів	<ul style="list-style-type: none"> • Зниження податкового навантаження з податку з доходів фізичних осіб та єдиного соціального внеску від заробітної плати кожного працівника 18% – ПДФО, військовий збір – 1,5%, фонд оплати праці – 22%. • Оформлення персоналу як ФОП, при цьому сплати тільки 5% від отриманого доходу (або 3%, якщо платик ПДВ) [4]. 	<ul style="list-style-type: none"> • Розмір мінімальної суми до сплати не фіксується • При оформленні персоналу як ФОП дозволяє успішно конкурувати безофіційного працевлаштування • Ревізія витрат на обслуговування основних фондів [4].

Відзначимо, що таку постановку задачі можна класифікувати як матричну гру, а замість множини станів можна розглядати множину реакцій (дій) контрагентів (конкурентів). До того ж в окремих випадках доцільно замінити «матрицю рішень» «матрицею ризиків», в якій замість показника ефективності використовується показник фінансових втрат. На основі зазначеної матриці обирається найкраще з запропонованих альтернативних рішень. При цьому методики розрахунку диференціюються для задач прийняття рішень в умов ризику і умов невизначеності [4].

Так для оцінки ефективності стратегій в умовах невизначеності можна застосувати такі критерії, як: критерій Вальда, критерій Гурвіца (критерій «оптимізму-песимізму» або «альфа-критерій»), критерій Севіджа [6] та ін.

Таким чином, оптимізація податків займає важливе місце в системі фінансового управління суб'єктів господарювання. А її ефективність залежить від здійснення відповідних заходів у межах діючого податковою законодавства [1].

Список використаних джерел:

1. Кміть В. М. Оптимізація та мінімізація податків в системі фінансового управління суб'єктів господарювання / В. М. Кміть, О. І. Дзюрій // Молодий вчений. – 2016. – № 1 (28). – С. 65–68.
2. Коротун В. І. Проблеми мінімізації сплати податків в Україні / В. І. Коротун // Економіка. Фінанси. Право. – 2010. – № 6. – С. 21–24.
3. Мединська Т. Спеціальні податкові режими: загальні положення, облік і звітність: підруч./ Т. Мединська, О. Чабанюк. – 3-е вид. – К.: Алерта, 2017. – 380 с.
4. Доброскок О. В. Податковий контроль та його ефективність: підруч. / О. В. Доброскок. – К., Алерта, 2016. – 413 с.
5. Гартвич А. Індивідуальний підприємець. Податки та інші нарахунки: підруч. / А. Гартвич. – К., Ранок, 2017. – 303 с.
6. Загородній А. С. Фінансово-економічний словник / А. С. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К.: Знання, 2015. – 1072 с.